

РЕШЕНИЕ

№ 2996

гр. София, 17.06.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 03.06.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **3504** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл.

1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Делото е образувано по искова молба на иск от [фирма], ЕИК[ЕИК], [населено място],[жк], [улица], ет.2, ап.2, представлявано от управителя С. Г. Н., срещу Национална агенция за приходите за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 491,73 лв, причинени от незаконосъобразни действия по обезпечаване на доказателства на орган на ответника, обективирани в протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г., представляващи пропуснати ползи, измерими със законната лихва върху сумата от 16681,08 лв, представляваща внесено от дружеството обезпечение по реда на чл.121а, ал. 3 ДОПК, за периода 02.04.2015г. – 16.07.2015г., заедно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху претендираната главница от 491,73 лв, считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че предприетите от орган на ответника действия за обезпечаване на доказателства, обективирани в протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г., са отменени като незаконосъобразни с решение № 73/ 16.04.2015г. на директора на ТД на НАП С. и внесеният на 02.04.2015г. от дружеството депозит бил освободен и върнат на 16.07.2015г., за който период ищецът е претърпял вреди в претендирания размер.

С решение № 2171 от 30.03.2018 г. АССГ, Първо отделение, 15 състав е уважил исковата претенция, като е осъдил Националната агенция за приходите да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], адрес: [населено място],[жк], [улица], ет. 2, ап. 2, представлявано от управителя С. Г. Н., обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 491,73 (четирисотин деветдесет и едно цяло и седемдесет и три стотинки) лв, представляващи пропуснати ползи за периода 02.04.2015 г. – 16.07.2015 г., произтичащи от внесено от дружеството обезпечение в размер на 16681,08 лв, причинени от незаконосъобразни действия по обезпечаване на доказателства на органи на Национална агенция за приходите, обективирани в протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г.), заедно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от 491,73 лв, считано от датата на предявяване на иска в съда (24.10.2017 г.) до окончателното изплащане на задължението.

Посоченият съдебен акт е отменен с решение № 4048 от 13.04.2020 г. на ВАС, Трето отделение и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на АССГ с конкретни указания.

В съответствие с указанията на ВАС, съдът е задължил ответника да представи акта, с който са били възстановени на ищеца сумите, внесени като обезпечение.

В представения на 19.05.2020 г. писмен отговор, пълномощника на ответника сочи, че сумите не са били възстановени с нарочен акт, а с платежно нареждане от 16.07.2015 г., което се съдържа в кориците на делото.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, ищцата, редовно призвана, се представлява от адвокат А., която поддържа исковата молба. В дадения от съда срок са представени допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът - Национална агенция за приходите, се представлява от юрисконсулт Б.. В дадения от съда срок са постъпили допълнителни писмени бележки.

Участвалият в производството по делото прокурор, като представител на СГП, изразява становище за неоснователност на предявените икове.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид направените в исковата молба твърдения, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че на 02.04.2015 г. органи по приходите от дирекция „Фискален контрол“ – НАП са извършили проверка на стоки с висок фискален риск – охладени цели пилета 5.691,11 кг, охладени пилешки бутчета 12.897,12 кг, замразени пилешки крила 1.590 кг с получател – ищцовото дружество. В рамките на проверката органите по приходите са предприели действия по обезпечаване на доказателства, като на основание чл.121а, ал.3 вр. чл.121а, ал.2 ДОПК са иззели стоката, оставили са я за отговорно пазене с отговорник П. А. и са определили обезпечение в размер на 16681,08 лв, представляващо 30 % от пазарната стойност на стоката и подлежащо на внасяне в срок от 72 часа, считано от крайния час на приключване на проверката. За

предприетите действия по обезпечаване на доказателства е съставен протокол сер.АА № 0016042 (л.25-29).

От преводно нареждане – вносна бележка от 02.04.2015 г. на [фирма] (л.69), се установява фактът на плащане на сумата от 16681,08 лв от [фирма] по сметка на ТД на НАП С. с основание „обезпечение“ по „протокол 0016042 от 02.04.2015“.

Действията на органите по приходите, обективирани в цитирания протокол, са оспорени по административен ред. С решение № 73/ 16.04.2015г. на директора на ТД на НАП С. жалбата е уважена и е постановена тяхната отмяна като незаконосъобразни.

Сумата от 16681,08 лв, представляваща обезпечение по протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г., е възстановена на [фирма] на 16.07.2015г. като част от сумата, отразена в преводно нареждане /вносна бележка с дата 16.07.2015г. на [фирма] – л.17 от делото.

Други доказателства от значение за предмета на спора по делото не са ангажирани.

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен след отмяната на административен акт и срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт се твърди, че са причинени вредите. Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е основателен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на неправомерното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на

деликвента към протовоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразна със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Наличието на тези предпоставки ще бъде абсолютно условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение.

Деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /арг. чл.154, ал.1 ГПК, във връзка с чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед фактическите твърдения на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на действие на длъжностно лице или орган на ответника; 2. незаконосъобразност на действието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразното действие на длъжностно лице или орган на ответника и настъпилия вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана - от органи по приходите от дирекция

„Фискален контрол“ в структурата на НАП са предприети действия по обезпечаване на доказателства, състоящи се в изземване на стока на ищцовото дружество и определяне на обезпечение в размер на 16681,08 лв, подлежащо на внасяне в срок от 72 часа, считано от крайния час на приключване на проверката - протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г.

Доказана е (без дори да е спорна) и втората предпоставка – незаконосъобразност на предприетите действия по обезпечаване на доказателства, установена в контролно производство по чл. 41, ал. 1, във връзка с чл. 127ж ДОПК, поради което не следва да бъде повторно установявана по чл.204, ал.4 АПК.

Относно третата предпоставка – наличие на причинена вреда:

Безспорно е, че обезпечението (16681,08 лв) е внесено от [фирма] по сметката на ТД на НАП С. на 02.04.2015г. и е възстановено на 16.07.2015 г., или, за периода 02.04.2015 г. – 16.07.2015 г. търговецът е бил лишен от възможността да ползва собствените си средства в размер на 16681,08 лв, като така е понесъл вреди във формата на пропуснати ползи, чийто минимален и неподлежащ на нарочно доказване размер е този, равен на размера на законната лихва за периода на задържане на сумата. Липсата на необходимост от доказване на вреди в размер на законната лихва произтича от нормата на чл.86, изр.1 ЗЗД. Само в случай, че кредиторът твърди претърпени вреди в по-висок размер и претендира тяхното заплащане от своя длъжник, той ще следва да стори това в исково производство по общия ред (арг. чл.86, изр.2 ЗЗД).ъдът, по реда на чл.162, пр.1 ГПК, като съобрази, че не са необходими специални знания от областта на науката, изкуството, техниката или занаятите, изчислява размера на законната лихва върху сумата от 16681,08 лв за процесния период 02.04.2015г. – 16.07.2015г. и определя същия на 492,15 лв. Разликата между цитирания размер и този, обективизиран в представен от ищеца и приложен на л.71 резултат от електронен калкулатор, произтича от приложението на ПМС № 100 от 2012 г., предвиждащо два периода за прилагане на основния лихвен процент на Българската народна банка, а именно – за първото полугодие на съответната година, съобразно обявения от Българската народна банка основен лихвен процент, в сила от 1 януари на текущата година, и за второто полугодие на съответната година, съобразно обявения от Българската народна банка основен лихвен процент, в сила от 1 юли на текущата година. С Постановление № 426 от 18 декември 2014 г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр. 106 от 23. 12. 2014 г., в сила от 1 януари 2015 г.) е определен годишният размер на законната лихва за просрочени парични задължения за процесния период – същият е в размер на основния лихвен процент на Българската Н. Банка в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта (чл. 1, ал. 1). Видно от данните, налични на публично достъпния интернет сайт на Българската народна банка <http://www.bnb.bg/S./S./S./index.htm?firstDays=01&firstMonths=01&firstYear=2015&lastDays=01&lastMonths=12&lastYear=2015&searchAction=true&type=MS-E.>, основният лихвен процент за периода 01.01.2015г. – 31.05.2015 г. е 0,01, а за периода 01.06.2015 г. – 31.07.2015 г. – 0,02. Тази неточност (отстранена от съда при неговото изчисление) е рефлектирала върху крайното математическо изчисление на ищеца.

Относно четвъртата предпоставка - причинна връзка между незаконосъобразното действие на длъжностно лице или орган на ответника и настъпилия вредоносен резултат:

Доказана е причинно-следствената връзка между незаконосъобразните действия по обезпечение на доказателства, в изпълнение на които ищцовото дружество е предоставило обезпечение в размер на 16681,08 лв и имуществената вреда от 491,73 лв - ако не беше предприето незаконосъобразното действие от орган на ответника, ищецът не би се лишил от правото да ползва собствените си средства в размер на 16681,08 лв за периода 02.04.2015 г. – 16.07.2015 г.

Във връзка с дадените от ВАС указания да се изложат мотиви, защо именно 02.04.2015 г. е началният момент, от който следва да се изчисли обезщетението, съдът намира следното. По отношение на определянето на началния момент на дължимостта на законната лихва, представляваща обезщетението, следва да се съобрази т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на Върховния касационен съд по т.гр.д. № 3/2004 г., съгласно което началният момент на забавата е моментът на преустановяване на незаконните действия или бездействия на административните органи. В тази връзка настоящият съдебен състав напълно споделя мотивите, съдържащи се в решение № 156 от 18.12.2017 г. на Върховния касационен съд по т.д. № 449/2017 г., в които изрично се посочва, че естеството на обезпечителната мярка е такова, че изважда от разпоредителната власт на ищеца сумата, предоставена като обезпечение и обективно обуславя невъзможността му да я използва по предназначение. Поради това е налице понесена имуществена вреда по формата на пропусната полза и нейният минимален размер е съизмерим със законната лихва за периода на задържането ѝ. Това е така, доколкото забавата винаги е обусловена от съществуване на ликвидно и изискуемо задължение. В разглеждания случай моментът на преустановяване на незаконните действия е 02.04.2015 г. Ответникът е изпаднал в забава именно на тази дата, защото тогава сумата от 16681,08 лв е постъпила по сметките му, т.е. ищецът е бил лишен от възможността да се разпорежда с част от имуществото до 16.07.2015 г., когато сумата му е била възстановена, не с нарочен административен акт, а просто е била върната по банковата му сметка, видно от представеното по делото платежно нареждане (л. 70). Ищецът е претърпял вреди, които се равняват поне на законната лихва върху задържаната сума до датата на пълното ѝ възстановяване (арг. чл.86, изр.1 от 33Д).

Кредиторът не дължи покана към длъжника, какъвто довод навежда ответникът с позоваване на чл. 84, ал. 2 от 33Д – разпоредбата визира момента на възникване на изискуемостта на едно облигационно задължение, чийто източник е договор. Паричното задължение на НАП обаче намира своето правно основание в осъществено от негов орган непозволено увреждане, поради което приложима е нормата на ал.3 на чл. 84 33Д. Тезата на ответника не държи сметка за принципа за пълна обезвреда на вредите, причинени от непозволеното увреждане, установен в чл.51, ал.1 33Д. Нейното споделяне би довело до освобождаване от отговорност на деликвента за причинените от него вреди за периода от осъществяване на вредоносното деяние до момента на обективизиране на претенцията на увредения за

обезвреда.

На следващо място, главният иск за заплащане на сумата от 491,73 лв е насочен към репарирание на вредите, причинени на ищеца от незаконосъобразно действие на орган на ответника, изразява се в пропуснати ползи и се измерва със законната лихва. Тази претенция е самостоятелна и не е свързана с дължимото от деликвента обезщетение за забава при изплащане на обезщетението за причинени имуществени вреди, което обезщетение за забава представлява самостоятелно по вид и основание парично задължение на длъжника, обусловено от и дължимо се заради ненавременен изпълнение на паричното задължение за обезвреда и по силата на закона (чл. 86, изр. 1 ЗЗД) се измерва също със законната лихва.

По тези съображения предявеният главен иск като основателен и доказан следва да бъде уважен за целия претендиран размер от 491,73 лв, доколкото съдът не би могъл да се произнася plus petitum независимо от установената основателност на иска за сумата от 492,15 лв.

С оглед основателността на главния иск, съдът установява основателност и на акцесорната претенция на ищеца за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху уважения размер на обезщетението за причинени имуществени вреди, считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на задължението (съобразно отправления към съда petitum, който ограничава съда в правомощието му да приеме по-ранен момент на настъпване на изискуемостта на ищцовото притезание). И двете вземания на ищеца имат характер не на лихва, а на обезщетение (всяко от които дължимо се на различно правно основание и измеримо с размера на законната лихва, определена от Министерски съвет), поради което неоснователно е възражението на ответника, че е налице анатоцизъм, който е недопустим (арг. чл.10, ал.3 ЗЗД).

На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ предвид уважаване на предявения иск, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски - в общ размер на 625 лв, от които 25 лв - заплатена държавна такса и по 300 лв адвокатско възнаграждение (за първоначалното и повторното разглеждане на иска), съобразно приложените договори за правна защита и съдействие (л.97 и л.14), което не се възприема от съда като прекомерно, тъй като е в минималния размер по чл.8, ал.1, т.1 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. По време на проведеното пред ВАС производство, ищецът не бил представляван и не е представил доказателства за платено адвокатско възнаграждение.

Водим от горното, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав**

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], адрес: [населено място],[жк], [улица], ет. 2, ап. 2, представлявано от управителя С. Г. Н., обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 491,73 (четирисотин деветдесет и едно цяло и седемдесет и три стотни) лв, представляващи пропуснати ползи за периода 02.04.2015г. – 16.07.2015г., произтичащи от внесено от дружеството обезпечение в размер на 16681,08 лв, причинени от незаконосъобразни действия по обезпечаване на доказателства на органи на Национална агенция за приходите, обективирани в протокол сер. АА № 0016042/ 02.04.2015г.), заедно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от 491,73 лв, считано от датата на предявяване на иска в съда (24.10.2017 г.) до окончателното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на [фирма] с ЕИК[ЕИК], с адрес: [населено място],[жк], [улица], ет. 2, ап. 2, представлявано от управителя С. Г. Н. 625 (шестстотин двайсет и пет) лв разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване чрез Административен съд София-град пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.